1964

ମାର୍ଚ୍ଚ 5

ରାଜା ବିରକିଶୋର

ବନାମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

[ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ପି. ବି. ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର, କେ. ଏନ୍. ୱାଞ୍ଚୁ, ଜେ. ସି. ଶାହା, ଏନ୍. ରାଜାଗୋପାଳ ଆୟାଙ୍ଗର ଏବଂ ଏସ୍. ଏମ୍. ସିକ୍ରି ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନେ]

ମୌଳିକ ଅଧିକାର-ମନ୍ଦିରର ଧାର୍ମିକ ବ୍ୟାପାରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ-ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31 (2)-ଲାଗୁ-ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଅଧିନିୟମ, 1954 (1955 ର ସଂଖ୍ୟା II), ଧାରା 8, 11, 18, 21, 21ଏ ଏବଂ 30-ବୈଧତା-ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 13, 19, 26 (ଘ), 27 ଏବଂ 28 ।

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଅଧିନିୟମ, 1954 ର ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପିତା ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆବେଦନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଖାରଜ କରି ଦେଇଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି ଯେ ଧାରା 28(2)f ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଅଧିନିୟମ ବୈଧ ଏବଂ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମର ସାମ୍ବିଧାନିକତାକୁ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରଖିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ସଠିକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ହାସଲ କରିବା ପରେ ଏହି ଅଦାଲତକୁ ଆସିଥିଲେ ।

ଏହି ଅଦାଲତ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦ ଏହା ଥିଲା ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଭେଦଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା କାରଣ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ ମନ୍ଦିର ତୁଳନାରେ କେବଳ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପୃଥକ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମ ମନ୍ଦିରର ଏକମାତ୍ର ପରିଚାଳନାକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଥିଲା ଯାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକାରୀ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 15 (1) ମନ୍ଦିରର ଧାର୍ମିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିଥିଲା । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 11,19, 21, 21A ଏବଂ 30 ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି,

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି: ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14ର କୌଣସି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୋଇ ନାହିଁ । ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ଅନନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି ଏବଂ ଏହା ଜାତୀୟସ୍ତରରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ଦିର ଏବଂ ଏହି ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମନ୍ଦିରକୁ ଏହା ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ନିଜେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶ୍ରେଣୀରେ ରହିଛି ଏବଂ ଏହା ସମଗ୍ର ଭାରତରୁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିଥାଏ, ତେଣୁ ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଚାରର ବିଷୟ ହୋଇପାରିବ। ଏକ ଆଇନ ସାମ୍ବିଧାନିକ ହୋଇପାରେ ଯଦିଓ ଏହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ଜଡିତ ଯଦି ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା କାରଣ ହେତୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ, ସେହି ଏକେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜକୁ ଏକ ବର୍ଗ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିପାରନ୍ତି ।

(ii) ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (f) କିମ୍ବା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31 (2) ର କୌଣସି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୋଇନାହିଁ । ଏହି ଅଧିନିୟମ କେବଳ ଏତିକି କରିଛି ଯେ ଏହା ମନ୍ଦିରର ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏକମାତ୍ର ଅଧିକାରକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଛି ଏବଂ ଏହାର ସ୍ଥାନରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସଂସ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ଯାହାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହେଉଛନ୍ତି ଆବେଦନକାରୀ । ଏପରି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ନିର୍ବାପିତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଅଧିଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ସେହି ପଦବୀ ଧାରଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ଅଧିକାର ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀ ଅଧୀକ୍ଷକ ଏବଂ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବେ ଏକ ଦ୍ୱୈତ ପଦବୀରେ ରହିଥିଲେ । ଅଧୀକ୍ଷକ ଭାବେ ତାଙ୍କର ପଦବୀ ଚାଲିଯାଇଛି ଏବଂ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ସେ ଧାରା 6 ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ କମିଟିର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇଛନ୍ତି । ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପଦବୀ ଅଧିନିୟମ 8 ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ରହିଛି ଯେପରି ଗଜପତି ମହାରାଜାଙ୍କ ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକାର ସୁରକ୍ଷିତ ରହିଛି, ଯଦିଓ ସେ ତାଙ୍କ ନାବାଳକ କାରଣରୁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହେବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

(iii) ଅଧିନିୟମର ଧାରା 15 (1) ମନ୍ଦିରର ଧାର୍ମିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରେ ନାହିଁ । ମନ୍ଦିରର ସେବା ପୂଜାର ଦୁଇଟି ଦିଗ ରହିଛି ।ଗୋଟିଏ ଦିଗ ହେଉଛି ବସ୍ତୁର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ତାହା ହେଉଛି ଏକ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିଗଟି ହେଉଛି ସେବା ପୂଜାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଏବଂ ଧର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଧିକାର । ଧାରା 15 (1) ର ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିଗ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, ଯାହା ହେଉଛି ସେବା ପୂଜାର ଧାର୍ମିକ ଦିଗ । ଧାରା 15 (1) ସେବାପୂଜାର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ଦିଗର ଯତ୍ନ ନେବା ପାଇଁ କମିଟି ଉପରେ ଏକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଲାଗୁ କରିଥିବାବେଳେ, ଏହା ଧାର୍ମିକ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଅଣଦେଖା କରିଦେଇଛି ।

(iv) ଧାରା 11, 19 ଏବଂ 21ଗୁଡିକ ବୈଧ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ଏବଂ ଧାରା 5 ଏବଂ 6 ଯେପରି ରାଜାଙ୍କ ବଦଳରେ ଗଠନ କରାଯାଇଥିବା କମିଟିକୁ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇନାହିଁ, ଯାହା ବୈଧ ଥିଲା । ଧାରା 21A ଏବଂ 30 ମଧ୍ୟ ବୈଧ ଥିଲା ।

ଅନୁଚ୍ଛେଦ 27 ଏବଂ 28ର ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାର କରାଯାଉଥିବା ବିଷୟ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲା । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26 (d) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଖରାପ ଥିଲା ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏପରି କୌଣସି ଯୁକ୍ତି ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଉଠାଯାଇ ନଥିଲା ।

ତିଳକାୟତ, ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦଲାଲ ଜୀ ବନାମ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ, ଏ. ଆଇ. ଆର. (1963) ଏସ୍. ସି. 1638, ମାମଲାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 135/1962

30 ଏପ୍ରିଲ, 1958 ତାରିଖରେ ଓ. ଜେ. ସି. ସଂଖ୍ୟା 321/1955 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଏହି ଆବେଦନ ଆସିଛି ।

1964

ରାଜା ବିରକିଶୋର
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

ୱାଞ୍ଚୁ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏମ୍. ସି. ସେତଲୱାଡ, ସରଜୁ ପ୍ରସାଦ ଏବଂ ଏ. ଡି. ମାଥୁର ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଏସ୍. ଭି. ଗୁପ୍ତେ, ଏମ୍. ଏସ୍. କେ. ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଆର୍. ଏନ୍. ସଚଥେ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ 5,1964 । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ୱାଞ୍ଚୋଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।--ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଅଧିନିୟମ, 1954, 1955 ର ସଂଖ୍ୟା II ର (ଏହା ପରେ ଅଧିନିୟମ ଭାବରେ ସୂଚିତ) ସାମ୍ବିଧାନିକ ବୈଧତାକୁ ନେଇ ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏହି ଆବେଦନ ଆସିଛି । ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପିତା ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବାବେଳେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତାଙ୍କୁ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ଆବେଦନରେ ରଖାଯାଇଥିବା ମାମଲା ଏହା ଯେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର (ଏହା ପରେ ମନ୍ଦିର ଭାବରେ ସୂଚିତ) ଆବେଦନକାରୀ ପୁରୀ ରାଜାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ବଞ୍ଚିତ କରୁଥିବା ଅଧିନିୟମ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ଥିଲା । ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମନ୍ଦିରର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଏବଂ ପରିଚାଳନାର ଏକମାତ୍ର ଅଧିକାର ଥିଲା ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ନକରି ସେହି ଅଧିକାରକୁ ଛଡ଼ାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଯେହେତୁ କୌଣସି କ୍ଷତିପୂରଣ ବିନା ସେହି ଅଧିକାରକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଛି, ତାହା ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 31 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସମ୍ପତ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନର ଅଧିକାର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (f) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ଏବଂ ଯେହେତୁ ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ, ଏହା ଏକ ଅଯୌକ୍ତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ19 (5) ଅନୁଯାୟୀ ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇନଥିଲା । ଏହି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନକୁ ଆହୁରି ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା କାରଣ ଏହା ଭେଦଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା, ତେଣୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା, କାରଣ ମନ୍ଦିରକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ ପୃଥକ କରାଯାଇଥିଲା, ଯଦିଓ ହିନ୍ଦୁ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ସାଧାରଣ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ବଳବତ୍ତର ଥିଲା, ଯଥା, ଓଡ଼ିଶା ହିନ୍ଦୁ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଦାନ ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 1952ର II । ଏହି ଆଇନକୁ ଅବୈଧ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26, 27 ଏବଂ 28 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା ଯଦିଓ ଆବେଦନକାରୀ ଆବେଦନରେ ଦର୍ଶାଇ ନାହାଁନ୍ତି ଯେ ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡିକ ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ କିପରି ପ୍ରଭାବିତ କରିଛନ୍ତି । ଶେଷରେ, ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଦେବତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମନ୍ଦିର ପାଣ୍ଠିର ଉପଯୋଗ ବେଆଇନ ଏବଂ କ୍ଷମତାତୀତ ଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ଏହି ଆବେଦନକୁ ବିରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ମନ୍ଦିର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତି ନୁହେଁ । ରାଜ୍ୟର ମାମଲା ଏହା ଥିଲା ଯେ

ଏହା ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ମନ୍ଦିର ଥିଲା, ଏବଂ ଏହା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଦେଖିବା ସର୍ବଦା ରାଜ୍ୟର ଅଧିକାର ଥିଲା । 1803 ମସିହାରେ ବ୍ରିଟିଶମାନେ ଓଡ଼ିଶା ବିଜୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଏହି ମନ୍ଦିରକୁ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ମୁସଲମାନ ଶାସକମାନେ ସିଧାସଳଖ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ, ଯଦିଓ ହିନ୍ଦୁ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ । 1803 ମସିହା ପରେ, ମନ୍ଦିର ସିଧାସଳଖ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା, ଯଦିଓ 1809 ମସିହାର IV ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ଖୋର୍ଦ୍ଧା ରାଜାଙ୍କୁ (ଯିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୁରୀର ରାଜା ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା) ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯିଏକି ଅତୀତରେ ମନ୍ଦିର ସହିତ ତାଙ୍କ ପରିବାରର ସମ୍ପର୍କକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବଂଶାନୁଗତ ଅଧୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ତଥାପି, ଗତ ଦେଢ଼ ଶତାବ୍ଦୀ ମଧ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ମନ୍ଦିରରେ କୁପରିଚାଳନା ହୋଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ସରକାର ସର୍ବଦା ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅନେକ ଥର ମନ୍ଦିରର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ବ୍ୟାପାରକୁ ସିଧାସଳଖ ଏହାର ଜଣେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ, ଯାହାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ତତ୍କାଳୀନ ରାଜାଙ୍କୁ ଏକ କ୍ଷମତାପତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ପରିଚାଳନାର ସମସ୍ତ କ୍ଷମତାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବଞ୍ଚିତ କରିଥିଲା । ରାଜ୍ୟର ମାମଲା ଆହୁରି ଥିଲା ଯେ ମନ୍ଦିରରେ ହେଉଥିବା କୁପରିଚାଳନାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ରାଜ୍ୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ବିଭିନ୍ନ ସେବକ ଏବଂ ପୂଜାରୀ ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ସେବା, ପୂଜା କିମ୍ବା ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଏହାର ଅନୁଦାନ ସହିତ ଜଡିତ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରେକର୍ଡ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଜଣେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ପ୍ରଶାସନକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଧାରରେ ରଖିବା ପାଇଁ ପୁରୀ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର (ପ୍ରଶାସନ) ଅଧିନିୟମ, (ସଂଖ୍ୟା 1952 ର XIV) ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ ଜଣେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଯିଏ ମାର୍ଚ୍ଚ 15,1954 ରେ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯାହା ମନ୍ଦିରର ବ୍ୟାପାରର ଗୁରୁତର କୁପରିଚାଳନା ବିଷୟରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ 1955 ରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଧ ଏବଂ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଏବଂ କୌଣସି ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆଘାତ କରିନଥିଲା ।

ଯେତେବେଳେ ଏହି ମାମଲା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖକୁ ତର୍କପାଇଁ ଆସିଲା, ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ଆବେଦନକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ଯେ ମନ୍ଦିରଟି ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ମନ୍ଦିର, ଯାହାର ସମ୍ପତ୍ତି ଦେବତାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା, ତାହା ପୁରୀ ରାଜାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତି ନୁହେଁ । ଏହି ରିହାତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଅଧିନିୟମର ସାମ୍ବିଧାନିକତା ଉପରେ ଆପତ୍ତି ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ଆଧାରରେ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଏହା 1952 ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଅଧିକାର ନଥିରେ ରାଜାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହା ତାଙ୍କ ପରିଲବ୍ଧିକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଥିଲା । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ପୁରୀ ରାଜାଙ୍କର ମନ୍ଦିର ସହିତ ଦ୍ୱୈତ ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା । ପ୍ରଥମତଃ, ରାଜା ହେଉଛନ୍ତି ଆଦ୍ୟ ସେବକ, ଅର୍ଥାତ୍ ମନ୍ଦିରର ମୁଖ୍ୟ ସେବକ ଏବଂ ସେହି କ୍ଷମତାରେ ତାଙ୍କର କେତେକ ଅଧିକାର ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକାର ରହିଛି । ଏହା ସହିତ, ସେ ମନ୍ଦିରର ଏକମାତ୍ର ଅଧୀକ୍ଷକ ଥିଲେ ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧିୟ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଏହା ଥିଲା ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ କେବଳ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ମନ୍ଦିରର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ସମ୍ବନ୍ଧିୟ ପରିଚାଳନାକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇନଥିଲା, ବରଂ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବରେ ତାଙ୍କ

1964
ରାଜା ବିରକିଶୋର
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ
ୱାଞ୍ଚୁ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଅଧିକାରରେ ମଧ୍ୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ସମସ୍ତ ଉପସ୍ଥାପନାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଥିଲେ ଯେ କେବଳ ଧାରା 28(2)(f) ରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଅଧିନିୟମ ବୈଧ ଏବଂ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଟେ । ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମର ସାମ୍ବିଧାନିକତାକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଯାହା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା; ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ଆବେଦନଟି ଆମ ସମ୍ମୁଖକୁ ଆସିଛି ।

ଏହି ଅଧିନିୟମର ସାମ୍ବିଧାନିକତା ଉପରେ ଆପତ୍ତିକୁ ବିଚାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଆମେ ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଥିବା ଯୋଜନା କ 'ଣ ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା କ' ଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ତାହା ସଂକ୍ଷେପରେ ସୂଚିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ । ଧାରା 1 ଏହାର ଆରମ୍ଭ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି । ଧାରା 2 କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତଥ୍ୟକୁ ଉଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି । ଧାରା 3 ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ 1952 ର ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ XIV ଏହି ଅଧିନିୟମର ଏକ ଅଂଶ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 ଅଧୀନରେ ଗଠିତ କମିଟିକୁ 1952-ଅଧିନିୟମ ଆଧାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସେହି ତାରିଖରୁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯେବେଠାରୁ ଅଧିସୂଚିତ କରିବେ, ସମସ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଧାରା 4 ହେଉଛି ସଂଜ୍ଞା ଭାଗ । ଧାରା 5 ମନ୍ଦିରର ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ଶାସନ ଏବଂ ଏହାର ଅନୁଦାନକୁ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ପରିଚାଳନା କମିଟି ନାମକ ଏକ କମିଟିରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରେ । ଏହି କମିଟି ଏକ କର୍ପୋରେଟ୍ ସଂସ୍ଥା ହେବ, ଯାହାର ସ୍ଥାୟୀ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଏବଂ ଏକ ସାଧାରଣ ମୋହର ରହିବ ଏବଂ ଉକ୍ତ ନାମରେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାକାରୀ ହୋଇପାରିବେ । ଧାରା 6ରେ କମିଟିର ଗଠନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି, ଯାହାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହେଉଛନ୍ତି ପୁରୀର ରାଜା । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମକୁ ସମର୍ଥନ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ ସଦସ୍ୟତା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ ନାହିଁ । ଏହି କମିଟିର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ହୁଅନ୍ତି, ମୁକ୍ତି ମଣ୍ଡପରେ ବସିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ, ମନ୍ଦିରର ନଥିରେ ଯେପରିକି, ଅଧିକାର ନଥିରେ ଥିବା ସେବକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ତିନି ଜଣ, ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ଶ୍ରେଣୀର ନୁହଁନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସାତ ଜଣଙ୍କୁ ପଦପ୍ରଯୁକ୍ତ ସଦସ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଜଣେ ପଦପ୍ରଯୁକ୍ତ ସଦସ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ କମିଟିର ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ମନୋନୀତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଧାରା 7 ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିଛି ଯେ ନାବାଳକ ଥିବା ପୁରୀ ରାଜାଙ୍କ ସମୟରେ କିମ୍ବା ଧାରା 10 (1) ଖଣ୍ଡ (a) ରୁ (e) ଏବଂ (g) ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଯେ କୌଣସି ଅକ୍ଷମତାରେ ରାଜା ପୀଡ଼ିତ ଥିବା ସମୟରେ ଜଣେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ । ଧାରା ୪ ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଗଜପତି ମହାରାଜଙ୍କ ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୁରୀ ରାଜାଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ଧାରା 7 ରେ ଥିବା କୌଣସି ଜିନିଷ କେବଳ ଏହି ଆଧାରରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ ଯେ ରାଜା ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଧାରା 9 କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଏବଂ ଧାରା 10 ପଦପ୍ରଯୁକ୍ତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଖଣ୍ଡ (a) ରୁ (g)ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଧାରରେ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।କୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସଦସ୍ୟତାରୁ ହଟାଇ

ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଅପସାରଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାରଣ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ଧାରା 11 କେତେକ ଆକସ୍ମିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଯେପରିକି ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ଅକ୍ଷମତା କିମ୍ବା ଏପରି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହି କମିଟିକୁ ଭଙ୍ଗ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ସ୍ଥାନଚ୍ୟୁତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାଏ । କମିଟିକୁ ଏପରି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହା ବିରୋଧରେ କାରଣ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ଏକ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଏ, ଏବଂ କମିଟି ରଦ୍ଦ ହେବା କିମ୍ବା ଭଙ୍ଗ ହେବା ସମୟରେ ପରିଚାଳନା ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଧାରା 12 ଅସ୍ଥାୟୀ ପଦବୀ ପାଇଁ, ଧାରା 13 କମିଟିର ବୈଠକ ପାଇଁ ଏବଂ ଧାରା 14 କମିଟିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମନ୍ଦିର ପାଣ୍ଠିରୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ଭତ୍ତା ପାଇଁ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ କମିଟିର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ମନ୍ଦିର ପାଣ୍ଠିରୁ କୌଣସି ଦରମା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରିଶ୍ରମିକ ନଦେବା, କେବଳ ଯାତ୍ରା ଏବଂ ଦୈନିକ ଭତ୍ତା ବ୍ୟତୀତ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇପାରେ, ଆଦିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଧାରା 15 କମିଟିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇପାରେ କାରଣ ଏହା ଆପତ୍ତିର ମୁଖ୍ୟ କରଣ ଅଟେ:--

"15. ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ ଆଧାରରେ, ଏହା କମିଟିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବ -

(1) ଅଧିକାର ଖତୀୟାନ ଅନୁଯାୟୀ ସେବା-ପୂଜା ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ଦୈନିକ ତଥା ସାମୟିକ ନିତିର ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

(2) ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୂଜା କରିବାର ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବା;

(3) ପାଣ୍ଠି, ମୂଲ୍ୟବାନ ପ୍ରତିଭୂତି ଏବଂ ଅଳଙ୍କାରର ସୁରକ୍ଷିତ ହେପାଜତକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ ମନ୍ଦିରରେ ନିହିତ ସମ୍ପତ୍ତିର ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିଚାଳନା କରିବା;

(4) ମନ୍ଦିରରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଅନୁଶାସନ ତଥା ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ସ୍ଥିତି ବଜାୟ ରଖିବା ଏବଂ ସେଥିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନୈବେଦ୍ୟରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧତାର ଉପଯୁକ୍ତ ମାନକ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା;

(5) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଦାନର ପାଣ୍ଠି ଦାତାମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା;

(6) ଏହାର ବେତନଭୋଗୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପାରିଶ୍ରମିକ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା; ଏବଂ

(7) ମନ୍ଦିରର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଏହାର ଅନୁଦାନ ଏବଂ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କ ସୁବିଧାର ଦକ୍ଷ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଅନୁକୂଳ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।"

ଧାରା 16 ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ମନ୍ଦିର ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଉପରେ ନିଷେଧାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଧାରା 17 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ମଞ୍ଜୁରି ବ୍ୟତୀତ କମିଟି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଟଙ୍କା ଋଣ ନେବାର କ୍ଷମତା ରହିବ ନାହିଁ । ଧାରା 18 ରେ ଏକ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରଶାସନିକ ରିପୋର୍ଟ ସରକାରଙ୍କୁ ଦାଖଲ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଧାରା 18-ଏ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ କମିଟି କୁ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଯଥାସ୍ଥିତି ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ କମିଟିର ସଦସ୍ୟ ଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଯଦି ଦରକାର ପଡେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଧାରା 19 ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ଜଣେ ପ୍ରଶାସକ ନିଯୁକ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଧାରା 20 ପ୍ରଶାସକମାନଙ୍କ ସେବାର ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଏବଂ ଧାରା 21 ପ୍ରଶାସକଙ୍କ କ୍ଷମତା ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିଷୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯେହେତୁ ଏହି ଭାଗକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି, ଆମେ ଏହାକୁ ଏଠାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଉଦ୍ଧୃତ କରୁଛୁ ।

"ଧାରା 21.(1) ପ୍ରଶାସକ କମିଟିର ସଚିବ ଏବଂ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ହେବେ ଏବଂ କମିଟିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧୀନରେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିବ ।

(2) ଉପଧାରା (1) କିମ୍ବା ଧାରା 5 ରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ପ୍ରଶାସକ ମନ୍ଦିରର ସମସ୍ତ ରେକର୍ଡ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତିର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବେ ଏବଂ ମନ୍ଦିରରେ କରାଯାଇଥିବା ନୈବେଦ୍ୟର ଉପଯୁକ୍ତ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଏହିସବୁ କ୍ଷମତା ରହିବ -

(a) ମନ୍ଦିରର ସମସ୍ତ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା;

(b) ମନ୍ଦିରର ଯେଉଁସବୁ ଜମି ଏବଂ ଅଟ୍ଟାଳିକା ସାଧାରଣତଃ ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ରରେ ଦିଆଯାଇଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ ସମୟରେ ଏକ ବର୍ଷରୁ କମ ସମୟ ପାଇଁ ଦଖଲ ମିଆଦି ପ୍ରଦାନ କରିବା;

(c) କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଟେଣ୍ଡର ଆହ୍ୱାନ କରିବା ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଏହାର ପରିମାଣ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟ ଦୁଇ ହଜାର ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇନଥାଏ ସେତେବେଳେ ଏହିପରି ଟେଣ୍ଡର ଗ୍ରହଣ କରିବା;

(d) ଜରୁରୀକାଳୀନ ମରାମତି ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେବା;

(e) ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରୁଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା, ଯାହା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ସେବକ,

କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଧାରକ କିମ୍ବା ସେବକଙ୍କର ମନ୍ଦିରର ଅଳଙ୍କାର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ରଖିବା ଅଧିକାର ରହିବ;

(f) ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଠାରୁ ନଗଦ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରରେ ପ୍ରାପ୍ତ ନୈବେଦ୍ୟ, ଦେୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରସିଦ ସଂଗ୍ରହ, ବଣ୍ଟନ କିମ୍ବା ବଣ୍ଟନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବାଦର ନିଷ୍ପତି ନେବା;

(g) ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରକୃତିର ସେବା ପୂଜା ଏବଂ ନିତୀ ବାବଦରେ ସେବକ, ପଦାଧିକାରୀ ଏବଂ ସେବକମାନଙ୍କ ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବାଦଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରିବା;

(h) ବିଭିନ୍ନ ସେବକ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅଧିକାର ଖାତିୟାନ ଅନୁଯାୟୀ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କର ବିଧିସଙ୍ଗତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବା; ଏବଂ

(i) କୌଣସି ସେବକ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ବିକଳ୍ପଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ କିମ୍ବା ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ, ଅଧିକାର ଖାତିୟାନ ଅନୁଯାୟୀ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନୀତି କିମ୍ବା ସେବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ।

(3) ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା କମିଟି ଲାଗୁ କରୁଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ପ୍ରଶାସକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦର୍ଶନ ପାଇଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସେବା, ରୀତିନୀତି ଯେପରିକି ଦର୍ଶନ, ସେବା, ରୀତିନୀତି କିମ୍ବା ସମାରୋହ ଆଦି ମନ୍ଦିରର ପ୍ରଥା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ନହୁଏ ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ସେବକ, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଧାରକ କିମ୍ବା ସେବକମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ଦେୟର ଅଂଶ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ତାଙ୍କର କ୍ଷମତା ରହିବ ।

ଧାରା 21-କ ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ମନ୍ଦିର ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ସେବକ, ପଦାଧିକାରୀ ଏବଂ ସେବକ କିମ୍ବା ସେଥିରୁ କୌଣସି ପାରିଶ୍ରମିକ କିମ୍ବା ପରିଲବ୍ଧ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ସମୟରେ, ସେପରି ସେବା ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ ହେଉ କିମ୍ବା ନ ହେଉ, ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରହିବେ, ଯିଏ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଶୁଣାଣିର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ ପାରିଶ୍ରମିକ କିମ୍ବା ପରିଲବ୍ଧ ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ଅଟକାଇ ପାରିବେ, ଜରିମାନା ଲଗାଇପାରିବେ, ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା, କ୍ଷମତା, ଆଇନଗତ ଆଦେଶର ଅବଜ୍ଞା, କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଅବହେଳା କିମ୍ବା ଇଚ୍ଛାକୃତ ଅନୁପସ୍ଥିତି, ବିଶୃଙ୍ଖଳିତ ଆଚରଣ କିମ୍ବା ମନ୍ଦିରର ଅନୁଶାସନ କିମ୍ବା ମର୍ଯ୍ୟାଦା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ପାଇଁ ଏବଂ ଅପମାନଜନକ ଆଚରଣ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ବି ନିଲମ୍ବନ କିମ୍ବା ବରଖାସ୍ତ କରିପାରିବେ । ଧାରା 22 ପ୍ରଶାସକଙ୍କୁ ଅସାଧାରଣ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, ଯାହାଙ୍କୁ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ ତୁରନ୍ତ କମିଟି ନିକଟରେ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଏହାର କାରଣ ବିଷୟରେ ରିପୋର୍ଟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଧାରା 23 ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅନୁସୂଚୀ ଏବଂ ଧାରା 24, ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରା 21(2) (f) କିମ୍ବା (g) କିମ୍ବା ଧାରା 21-A ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ

1964
ରାଜା ବିରକିଶୋର
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ
ୱାଞ୍ଚୁ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ କମିଟି ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଧାରା 25 ରୁ 27 ରେ ବାର୍ଷିକ ବଜେଟ୍ ଏବଂ ହିସାବ ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଧାରା 28 ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ଏକ ପାଣ୍ଠି ଏବଂ ଏହାକୁ କିପରି ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ତାହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଅଧିନିୟମର ଏହି ଧାରା 29 ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ କିମ୍ବା କମିଟି କିମ୍ବା ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦନ ହୋଇଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କରାଯିବାକୁଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା କରିବାକୁ ନିଷେଧ କରିଥାଏ । ଧାରା 30 ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ମନ୍ଦିରର ସାଧାରଣ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଏବଂ ଏହାର ଅନୁଦାନର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, ଯାହା ମନ୍ଦିର କିମ୍ବା ଏହାର ଅନୁଦାନର ଉପଯୁକ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ କିମ୍ବା ମନ୍ଦିରରେ ପୂଜା କରୁଥିବା ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ କରିପାରେ । କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ନିୟମିତତା କିମ୍ବା ସେଥିରେ ନିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କିମ୍ବା ଆଦେଶର ସଠିକତା, ବୈଧତା କିମ୍ବା ଯଥାର୍ଥତା ବିଷୟରେ ନିଜକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଶାସକ କିମ୍ବା କମିଟିର ରେକର୍ଡ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ; ଏବଂ ଯଦି କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଏପରି କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କିମ୍ବା ଆଦେଶକୁ ପୁନଃବିଚାର ପାଇଁ ସଂଶୋଧନ, ରଦ୍ଦ, ବିପରୀତ କିମ୍ବା ପଠାଯିବା ଉଚିତ, ତେବେ ଏହା ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିପାରିବ । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି କୌଣସି ଆଦେଶ କିମ୍ବା ଆଦେଶର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ ରୋକ ଲଗାଇବାର କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଛି । ଧାରା 30-A ଅଧୀନରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ ଦଣ୍ଡ ସହିତ ଜୋରିମାନା ଯାହା 500 ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରେ, ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ମନ୍ଦିରର ନୀତି କିମ୍ବା ଦେବତାଙ୍କ ସେବା ପୂଜା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ କୌଣସି ଦାବି କିମ୍ବା ବିବାଦ ଉତ୍ଥାପନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଉକ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନରେ ବିଳମ୍ବ କିମ୍ବା ସର୍ବସାଧାରଣ କିମ୍ବା ମନ୍ଦିରରେ ପୂଜା କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ କୌଣସି ବିଭାଗ ପାଇଁ ଅସୁବିଧା କିମ୍ବା ଉତ୍ପୀଡନ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ବୋଲି ଜାଣି କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କାରଣ ଥାଇ ସେପରି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ବିଫଳ କିମ୍ବା ଅସମ୍ମତ କରନ୍ତି ଏବଂ ଜାଣିଶୁଣି ସେହି ଦାବି କିମ୍ବା ବିବାଦର ଉପଯୁକ୍ତ ବିଚାରର ଫଳାଫଳକୁ ବିଚାର ନକରି ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ କରିବାକୁ ଆଦେଶ କିମ୍ବା ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି । ଧାରା 31 କମିଟିକୁ ମନ୍ଦିରର ପଦାଧିକାରୀ ଏବଂ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ମନ୍ଦିରରେ ସେବା ପୂଜା, ଚୁଲି କିମ୍ବା ପଛୀ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଅଧିକାର ଖାତିୟାନରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଭାବରୁ ମନ୍ଦିରରେ ନିତ୍ୟ ପାଳନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବହାର; ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟ ଯାହା ପାଇଁ ଅଧିନିୟମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ସେ ବିଷୟରେ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଧାରା 32 ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଧାରା 33 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ "କମିଟି ରତ୍ନ ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ପାଣ୍ଠି ଏବଂ ଅଳଙ୍କାର, ନଥି, ଦସ୍ତାବିଜ ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ସମେତ ସମସ୍ତ ସ୍ଥାବର ଏବଂ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ଏବଂ ଦଖଲ କରିବାକୁ ହକଦାର ହେବ" ଏବଂ ଏହିପରି ଦଖଲ ହାସଲ କରିବାରେ ପ୍ରତିରୋଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି । ଧାରା 34 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ "ସମସ୍ତ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ହେପାଜତରେ ଥିବା ମନ୍ଦିର କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣସି ଅସ୍ଥାବର କିମ୍ବା ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ନଥି, ଖାତା, ରିପୋର୍ଟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜ

ଗୁଡିକର ନକଲ କିମ୍ବା ଉଦ୍ଧୃତାଂଶ ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଦାଖଲ କରିବେ । ଧାରା 35 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ "କମିଟିର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା କମିଟିର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କେବଳ କମିଟିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କିମ୍ବା ଗଠନରେ ତ୍ରୁଟି ହେତୁ କିମ୍ବା ଏହି ଆଧାରରେ ଅବୈଧ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ ଯେ କମିଟିର କୌଣସି ସଦସ୍ୟ କୌଣସି ଅଯୋଗ୍ୟତା କାରଣରୁ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିରେ କୌଣସି ଅନିୟମିତତା କିମ୍ବା ବେଆଇନ କାରଣରୁ କିମ୍ବା କମିଟିର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପଦବୀରେ କୌଣସି ଖାଲି ସମୟରେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା କାରଣରୁ ଏପରି ପଦବୀରେ ରହିବାକୁ କିମ୍ବା ଜାରି ରଖିବାକୁ ହକଦାର ନଥିଲେ । "ପ୍ରଶାସକଙ୍କ କୌଣସି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ସମାନ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଧାରା 36 ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରିଛି, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ପାଇଁ ପାରିତ ଆଦେଶ ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀ ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ନହୋଇଛି ।

ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର, ଏହି ସମୀକ୍ଷା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ବ୍ୟାପକ ଭାବେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ମନ୍ଦିରର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ବ୍ୟାପାରର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ଏବଂ ଏହାର ଧାର୍ମିକ ବ୍ୟାପାରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରେ ନାହିଁ, ଯାହା 1952 ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଅଧିକାରର ଖାତିୟାନ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରଥା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକାରର କୌଣସି ଖାତିୟାନ ନାହିଁ । ଏହି ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ହିଁ ଆମକୁ ଏହି ଅଧିନିୟମର ସାମ୍ବିଧାନିକତା ଉପରେ ହୋଇଥିବା ଆପତ୍ତି ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆମେ ପ୍ରଥମେ ଧାରା 14 ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତିର ସମାଧାନ କରିପାରିବା । ଏହି ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ଏହି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଅଧିନିୟମ, ଯଥା 1952 ମସିହାର ଓଡ଼ିଶା ହିନ୍ଦୁ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଦାନ ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା II ଏହି ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ଆଉ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ, ଭେଦଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ ମନ୍ଦିର ତୁଳନାରେ ଏହି ମନ୍ଦିରକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପୃଥକ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ 1952ମସିହାର II ଅଧିନିୟମ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ପରିଚାଳନା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୁରୀର ରାଜାଙ୍କ ବଦଳରେ କମିଟି ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ, ଏବଂ ଯଦି ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ମନ୍ଦିର ନିଜେ ଏକ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଛି ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର ଆବଶ୍ୟକ କରେ ତେବେ ଏହା ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତ ଭେଦଭାବ ହେବ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ଶପଥ ପତ୍ରରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ମନ୍ଦିର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଏକ ଅନନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଏହା ଏକ ଶ୍ରେଣୀରେ ରହିଛି ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ ମନ୍ଦିର ସହିତ ଏହାର କୌଣସି ତୁଳନା ନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ଦୃଢଭାବେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ମନ୍ଦିରକୁ ଏହାର ଅନନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ହେତୁ ଶତାବ୍ଦୀ ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବସ୍ତୁ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସମଗ୍ର ଭାରତ ବର୍ଷରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମନ୍ଦିର ନାହିଁ ଯିଏ ଏହି ମନ୍ଦିରର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ନେଇପାରିବ ଯାହା ଏହି ମନ୍ଦିର ଅଧିକାର କରିଛି । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶାରେ ଏପରି କୌଣସି ମନ୍ଦିର ନାହିଁ ଯାହାର ଏତେ ଅଚଳାଚଳ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି କିମ୍ବା ଯାହା ସମଗ୍ର ଭାରତରୁ ଏତେ ସଂଖ୍ୟକ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରେ । ସମ୍ପତ୍ତି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଭାରତୀୟ ଚରିତ୍ରର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କିମ୍ବା ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ବ୍ୟାପିଥିବା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ, ଧାର୍ମିକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ଏବଂ ଭାବନାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ନିତି ଏବଂ ସେବାର ଜଟିଳ ପ୍ରକୃତିର

ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ମନ୍ଦିରଗୁଡ଼ିକ ଯାହା ଏହା ସହ ସମାନ ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦୃଢୋକ୍ତିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ମନ୍ଦିର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ଅନନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି ଏବଂ ଏହା ଏକ ଜାତୀୟସ୍ତରର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ଦିର ଏବଂ ସେହି ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମନ୍ଦିର ଏହା ସହିତ ତୁଳନା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ସ୍ୱୟଂ ଏକ ଶ୍ରେଣୀରେ ରହିଛି ଏବଂ ଏହା ସମଗ୍ର ଭାରତରୁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରୁଥିବାରୁ ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଚାରର ବିଷୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ଏହି ଦୃଢୋକ୍ତିର ଉତ୍ତରରେ, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ଜବାବରେ କେବଳ ଏତିକି କହିଥିଲେ ଯେ ଏହି ଦୃଢୋକ୍ତିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇନାହିଁ ।ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ କୁହାଯାଇଥିବା ମନ୍ଦିରର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଆମର କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ମନ୍ଦିର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ବର୍ଗରେ ରହିଛି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାରର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମେ ତିଲକାୟତ ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ-ଲାଲଜୀ ବନାମ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ[1] ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରିବା, ଯେଉଁଠାରେ ନାଥଦ୍ୱାରାରେ ଥିବା ମନ୍ଦିର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିନିୟମ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ "ଏକ ଆଇନ ସାମ୍ବିଧାନିକ ହୋଇପାରେ ଯଦିଓ ଏହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହ ଜଡିତ, ଯଦି କିଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା କାରଣ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ, ତେବେ ସେହି ଏକକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିଜେ ଏକ ବର୍ଗ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ । "ନାଥଦ୍ୱାରାରେ ଥିବା ମନ୍ଦିର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନର ସାମ୍ବିଧାନିକତା ଉପରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥିବା ଆପତ୍ତିକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଦୂରେଇ ରଖାଯାଇଥିଲା ଯେ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟର ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରେ ଏହି ମନ୍ଦିରର ଏକ ଅନନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ରହିଛି ଏବଂ କୌଣସି ମନ୍ଦିରକୁ ଏହା ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆମ ମତରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ସମାନ କାରଣ ଗୁଡିକ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଆଇନକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଏହି ମନ୍ଦିର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅନନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମନ୍ଦିରକୁ ଏହା ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଆମେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ସାମ୍ବିଧାନିକତା ଉପରେ ଏହି ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତି ଶୁଣିବାକୁ ଯାଉଛୁ ଯେ ଏହା ମନ୍ଦିରର ଏକମାତ୍ର ପରିଚାଳନାକୁ ନେଇଯାଇଛି ଯାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକାରୀ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମ କାହିଁକି ପାରିତ ହେଲା ତାହାର କାରଣ ପ୍ରସ୍ତାବନାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ପ୍ରସ୍ତାବନାରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ପୁରୀର ଭଗବାନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପ୍ରାଚୀନ ମନ୍ଦିର ଏହାର ଆରମ୍ଭ ପରଠାରୁ ଏକ ଅନନ୍ୟ ଏବଂ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇ ରହିଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଦୂରଦୂରାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ହିନ୍ଦୁ ଭକ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ଧାର୍ମିକ ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ମାନ୍ୟତାକୁ ସ୍ଥାପିତ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ସେମାନଙ୍କର ପରମ୍ପରା ଏବଂ ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରତୀକ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ଆହୁରି କୁହାଯାଇଛି ଯେ ବ୍ରିଟିଶ ବିଜୟର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ମନ୍ଦିର କାର୍ଯ୍ୟର

[1] [1964] 1 ଏସ. ସି. ଆର. 561

ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଶାସକ, ସରକାର ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରୀ ତଥା ସରକାରୀ କୋଷାଗାରର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ହୋଇ ରହିଛି I ଏହା ପରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ 1809 ର ନିୟମାବଳୀ IV ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ତା 'ପରେ ଅନ୍ୟ ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ଖୋର୍ଦ୍ଧା ରାଜାଙ୍କ ସହ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁସରଣରେ, ଯାହାଙ୍କୁ ପରେ ପୁରୀର ରାଜା ଭାବରେ ନାମିତ ହୋଇଥିଲା, ଉକ୍ତ ରାଜା ଶାସକ ଶକ୍ତିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଅଧୀନରେ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ଭାବରେ ମନ୍ଦିର ଏବଂ ଏହାର ସମ୍ପତ୍ତି ପରିଚାଳନାର ଦାୟିତ୍ୱ ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା I ଏହା ପରେ ଆହୁରି କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଏହା ପରେ ସାଂଘାତିକ ଏବଂ ଗୁରୁତର ଅନିୟମିତତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସରକାରଙ୍କୁ ଅତୀତରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା I ପରିଶେଷରେ ପ୍ରସ୍ତାବନାରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଅଧୀକ୍ଷକଙ୍କ ଅଧୀନରେ ପ୍ରଶାସନ ଆହୁରି ଖରାପ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ଯାହା ମନ୍ଦିର ଏବଂ ଏହାର ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଯୋଜନାକୁ ପୁନର୍ଗଠନ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରାଚୀନ ରୀତିନୀତି ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ତଥା 1952 ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଅଧିକାରର ଖାତିୟାନରେ ଥିବା ଅନନ୍ୟ ଏବଂ ପାରମ୍ପାରିକ ନିତି ଏବଂ ରୀତିନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମସ୍ତ ଆଇନ, ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସ୍ଥାନ ନେଇ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ଶାସନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସୁବିଧାଜନକ I ତେଣୁ, ଏହି ସମସ୍ତ କାରଣରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମନ୍ଦିରର ଏକମାତ୍ର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଧାରା 6 ଦ୍ୱାରା ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା I ପ୍ରସ୍ତାବନାର ଏହି ବିବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଗମ୍ଭୀର ଭାବେ ବିବାଦରେ ନାହିଁ, ଯାହା 1905 ମସିହା ଜୁନ୍ 10 ତାରିଖରେ ଜି. ଗ୍ରୋମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ 1954 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 15 ତାରିଖର ଅଧିନିୟମ 1952 ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମୟ ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଚିଠିପତ୍ରରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ I ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯଦି ମନ୍ଦିରର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ପରିଚାଳନାକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏକମାତ୍ର ନିୟନ୍ତ୍ରଣରୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଏକ କମିଟି ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଏ, ଯାହାର ସେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧକ୍ଷ ଅଛନ୍ତି, ତେବେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଧିନିୟମରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31 (2) କିମ୍ବା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (f) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି I ଆମ ମତରେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ରାଜସ୍ଥାନର ନାଥଦ୍ୱାରାରେ ଥିବା ମନ୍ଦିର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଧିନିୟମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାନତା ରହିଛି, ଯାହା ତିଲକାୟତ ଗୋବିନ୍ଦଲାଲଜୀଙ୍କ(1) ମାମଲା ଏହି ଅଦାଲତରେ ବିଚାର ପାଇଁ ଆସିଥିଲା I ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦଲାଲଜୀଙ୍କ ମାମଲା ଅପେକ୍ଷା ଦୁର୍ବଳ, କାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବ୍ରିଟିଶମାନେ ଓଡ଼ିଶା ବିଜୟ କରିବା ପରେ 1809 ର ନିୟମାବଳୀ IV ଦ୍ୱାରା ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା I 1809 ମସିହା ପୂର୍ବରୁ ମନ୍ଦିର ସହିତ ତାଙ୍କର ଯାହା ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା, ମନ୍ଦିରର ଇତିହାସ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ମୁସଲମାନ ଶାସକମାନେ ତାଙ୍କୁ ହଟାଇ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ହିନ୍ଦୁ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ସିଧାସଳଖ ମନ୍ଦିରର ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ I 1809 ର ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ତା 'ପରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ରିଟିଶ ବିଜୟ ପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବଜଙ୍କୁ ପରିଚାଳନା ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା I ଏହି ଅଧିନିୟମ

(1) [1964] 1 ଏସ. ସି. ଆର. 561.

ଯାହା କରିଛି ତାହା ହେଉଛି ସେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଥିବା ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରି ପରିଚାଳନାର ଏକମାତ୍ର ଅଧିକାରକୁ ବଦଳାଇବା । ଆହୁରି, ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31 (2) ର ପ୍ରୟୋଗ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରଥମତଃ, ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନର ଅଧିକାର ସମ୍ପତ୍ତି ନୁହେଁ, କାରଣ ଏହା କୌଣସି ଲାଭପ୍ରଦ ଅଧିକାରର ଉପଭୋଗ କରିନଥାଏ, ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେହି ଅଧିକାର ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଜିତ ହୋଇନାହିଁ ଯାହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31 (2) ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ । ଯେପରି ତିଲକାୟତ ଗୋବିନ୍ଦଲାଲଜୀଙ୍କ *ମାମଲାରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି,* ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଯାହା ଘଟିଛି ତାହା ହେଉଛି ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏକମାତ୍ର ଅଧିକାରକୁ ଅପସାରଣ କରିଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଏହାର ସ୍ଥାନରେ ମନ୍ଦିର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରଶାସନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସଂସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ଜଣେ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତା ଏହାର ସ୍ଥାନରେ ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ଆସିଛନ୍ତି । ଏପରି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ନିର୍ବାପିତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଅଧିଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ସେହି ପଦବୀ ଧାରଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ଅଧିକାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯିବ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ: ତିଲକାୟତ ଗୋବିନ୍ଦଲାଲଜୀଙ୍କ ମାମଲା ଦେଖନ୍ତୁ[1] ।

ଯେପରି ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛୁ, ଏହି ମନ୍ଦିର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ସର୍ବଦା ଦୁଇଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାର ରହିଥିଲା । ପ୍ରଥମତଃ, ସେମାନେ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି ସେମାନଙ୍କର କେତେକ ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର ଏବଂ ପରିଲବ୍ଧ ଅଧିକାର ଥିଲା । ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବେ ଯେଉଁ ଅଧିକାର ରହିଛି ଆମେ ସେଗୁଡିକୁ ପରେ ଦେଖାଇବୁ, ଯାହା ଏହି ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇନାହିଁ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ତାଙ୍କୁ କେବଳ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଛି, ଅର୍ଥାତ୍ ମନ୍ଦିରର ଏକମାତ୍ର ପରିଚାଳନା ଯାହା ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତିର କୌଣସି ଲାଭଦାୟକ ଉପଭୋଗ ନଥିଲା ଏବଂ ସେହି ପରିଚାଳନାକୁ ଏକ କମିଟି ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି ଯାହାର ସେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଅଛନ୍ତି । ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ଅଧିକାରରେ ଏହି ସ୍ପଷ୍ଟ ଦ୍ୱୈତବାଦକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନର ଏହି ଅଧିକାରରେ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31 (2) ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ ଲାଗୁ ହେବାର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ଏହି ଆଧାରରେ, ଅଧିନିୟମର ସାମ୍ବିଧାନିକତା ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ଆପତ୍ତି ଏହା ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନର ଏକମାତ୍ର ଅଧିକାର ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଯାହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (f) କିମ୍ବା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31 (2) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି, ତାହା ବିଫଳ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହା ଆମକୁ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାରର ଅନ୍ୟ ଦିଗକୁ ଆଣିଥାଏ, ଏବଂ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯେ ସେହି ଅଧିକାରଗୁଡିକ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇଛି, ଏବଂ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅସମ୍ବିଧାନିକ କାର୍ଯ୍ୟକରି ସେହି ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅଯୌକ୍ତିକ ଦର୍ଶାଇଛି ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (5) ଅନୁଯାୟୀ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିସାରିଛୁ, ଏବଂ ଯଦି କେହି ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖନ୍ତି, ତେବେ ସେଥିରେ ଏପରି କିଛି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ନାହିଁ ଯାହା ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବେ

[1] [1964] 1 ଏସ. ସି. ଆର. 561

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଛି । ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ତେବେ ଅଧିନିୟମରେ ଏପରି ସଙ୍କେତ ରହିଛି ଯାହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ବ୍ୟତୀତ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଛି । ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଏହା କହୁ, ସେତେବେଳେ ଆମେ ଏହା କହୁ ବୋଲି ବୁଝିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଯେ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯେଉଁ ଅଧିକାର ରହିବାକଥା, କିନ୍ତୁ ମନ୍ଦିରର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ପରିଚାଳନାର ପ୍ରକୃତି କାରଣରୁ, ତାହା ତାଙ୍କଠାରେ ରହିବ । କାରଣ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନେ ଅଧୀକ୍ଷକ ଏବଂ ଆଦ୍ୟ ସେବକଙ୍କ ଦ୍ୱୈତ ପଦବୀରେ ରହିଥିଲେ, ଅତୀତରେ ଜଣେ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ହେବା ସହିତ ଅଧୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ଅଧିକାରର ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମନ୍ଦିରର ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକମାତ୍ର ପରିଚାଳକ ଭାବେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଅଧିକାର ଏବଂ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା କେବଳ ତାଙ୍କଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇଥିବା ଅଧିକାର ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଏପରି କିଛି ପାଇନାହୁଁ ଯାହା ସେବା ପୂଜା, ନିତି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଭଗବାନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଆଦ୍ୟ ସେବକ (ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଖ୍ୟ ସେବକ) ଭାବେ ତାଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେବ । ଏହି ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ପଦବୀକୁ ଦର୍ଶାଇ ଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଧାର୍ମିକ ଚରିତ୍ରର ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସେବକ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସୂଚାଇଥାଏ । ଆମେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8 କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରିବା, ଯାହା କୁହେ ଯେ ଧାରା 7 ଗଜପତି ମହାରାଜା ସେବାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜାଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକାର ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବାର କିଛି ନାହିଁ, କେବଳ ଏହି ଆଧାରରେ ଯେ ରାଜା ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ଅଧକ୍ଷଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଯଦିଓ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ନାବାଳକ କାରଣରୁ କିମ୍ବା ଧାରା 7 ଯାହାକୁ ଧାରା 10(1)ସହିତ ପଢାଯାଏ, କେତେକ ଅଯୋଗ୍ୟତା କାରଣରୁ କମିଟିର ଅଧକ୍ଷ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ। 10 (1), ଗଜପତି ମହାରାଜାଙ୍କ ସେବା (ଅର୍ଥାତ୍, ଭଗବାନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦୈନିକ ସେବା-ପୂଜା) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକାର ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇନାହିଁ, ଏବଂ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଏହି ଅଧିକାର ରହିଥିଲା । ତେଣୁ ଧାରା 8 ଭଗବାନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସେବା ପୂଜା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସଂରକ୍ଷଣ କରେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 14 ପ୍ରତି ଆମର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ସମୟ ସମୟରେ ମନ୍ଦିର ପାଣ୍ଠିରୁ ଅଧକ୍ଷଙ୍କୁ ଏପରି ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟରେ ରହିବ, ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବେ । କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଧାରା 14 ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭଳି ଅଧିକାର ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକାର ଚାଲିଯାଇଛି । ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଏହା ଏପରି ନୁହେଁ । ଯେପରି ଆମେ ପୂର୍ବରୁ କହିଛୁ, ଅଧୀକ୍ଷକ ଏବଂ ଆଦ୍ୟ ସେବକଙ୍କ ପଦବୀ ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ ପଦବୀ ଥିଲା, ଯାହା ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନେ ଏହି ମନ୍ଦିରରେ ସେହି ପଦବୀକୁ ରଖିଥିଲେ । ଅଧୀକ୍ଷକ ଭାବେ ତାଙ୍କର ପଦବୀ ଚାଲିଯାଇଛି ଏବଂ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ସେ ଧାରା 6 ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ କମିଟିର ଅଧକ୍ଷ ହୋଇଛନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଧାରା 14 ତାଙ୍କୁ ଭତ୍ତା ବିଷୟରେ କୁହେ, ଏହା ଜଣେ ଅଧକ୍ଷ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ସ୍ଥିତିକୁ ସୂଚିତ କରେ, ଯାହା ଅଧିନିୟମ ପୂର୍ବରୁ ଅଧୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ସ୍ଥିତିକୁ ବଦଳାଇଥାଏ । ଜଣେ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବେ ତାଙ୍କ ପଦବୀ ସହିତ ଏହାର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, ଯାହା

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8 ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ରହିଛି, ଯେପରିକି ଗଜପତି ମହାରାଜାଙ୍କ ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକାର ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକାର ସୁରକ୍ଷିତ ରହିଛି, ଯଦିଓ ସେ ତାଙ୍କ ନାବାଳକ କାରଣରୁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ଅଧକ୍ଷ ହେବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇପାରନ୍ତି । ତେଣୁ, ଧାରା 14ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଅଧକ୍ଷଙ୍କ ଭତ୍ତା ଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥାଏ ଏବଂ ଏହାର ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର ଏବଂ ପରିଲବ୍ଧ ଗୁଡିକ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବେ ଲାଭ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, ସେ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବେ ରହିଥାନ୍ତି, ଯଦିଓ ସେ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାରଣରୁ ଅଧକ୍ଷ ରହି ନପାରନ୍ତି । ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର ଏବଂ ପରିଲବ୍ଧ, ଧାରା 8 ଅନୁଯାୟୀ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବ ଯଦିଓ ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ ସେ କିଛି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହୋଇନପାରନ୍ତି, ଯଦି ସେ ଧାରା 7 ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅଧକ୍ଷ ହେବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ, ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବେ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର ଏବଂ ପରିଲବ୍ଧକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଉଛି; ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଏପରି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି, ଯାହା ସୂଚାଇ ଥାଏ ଯେ ସେବକମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକାର ମଧ୍ୟ ଏହି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇନାହିଁ । ଯଦି ତାହା, ତେବେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଏହା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ ଏହି ଆଇନ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଶେଷାଧିକାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଧାରା 21 (2) (g) ସେବକ, ପଦାଧିକାରୀ ଏବଂ ସେବକମାନଙ୍କ ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବାଦର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ପ୍ରଶାସକଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, ଯାହା ସାଧାରଣ ହେଉ କିମ୍ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରକୃତିର ହେଉ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ ଯେ ସେବକମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକାର ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଛି, ଏବଂ ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ କୌଣସି ବିବାଦ ରହିଛି, ତେବେ ପ୍ରଶାସକଙ୍କୁ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଧାରା 21(2)(f) ରେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଠାରୁ ନଗଦ କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଉପହାର, ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରସିଦ ସଂଗ୍ରହ, ବଣ୍ଟନ କିମ୍ବା ବଣ୍ଟନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବାଦର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଶାସକଙ୍କର ରହିବ । ଏହା ପୁଣି କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ, ଯେଉଁମାନେ କେବଳ ସେବକ ଇତ୍ୟାଦି ହୋଇପାରନ୍ତି, ନୈବେଦ୍ୟ, ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରସିଦଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଅଂଶ ପାଇଁ, ଏବଂ ଯଦି ଏହାର ବଣ୍ଟନ କିମ୍ବା ଆବଣ୍ଟନକୁ ନେଇ କୌଣସି ବିବାଦ ଥାଏ, ତେବେ ପ୍ରଶାସକଙ୍କୁ ଏହା ସ୍ଥିର କରିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ଦୁଇଟି ଖଣ୍ଡକୁ ଏକତ୍ର ପଢ଼ିଲେ, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ରହିବ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ଆଇନ ସେବକମାନଙ୍କ ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର ଏବଂ ପରିଲବ୍ଧକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ନାହିଁ । ଯଦି ହଁ, ସ୍ପଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଏହା ସମ୍ଭବତଃ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆଦ୍ୟ ସେବକଙ୍କ ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର ଏବଂ ପରିଲବ୍ଧକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ଯେପରି ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚାଇ ଦେଇଛୁ, ଆଦ୍ୟ ସେବକଙ୍କ ସେହି ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର ଏବଂ ପରିଲବ୍ଧକୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିନିୟମ 8 ଅନୁଯାୟୀ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଛି । ତା 'ପରେ ଆମେ ଧାରା 21 (3) କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରିବା ଯାହା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ଯେ "ପ୍ରଶାସକ ଏପରି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଯାହା କମିଟି ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରିପାରେ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦର୍ଶନ ପାଇଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସେବା, ରୀତିନୀତି କିମ୍ବା ସମାରୋହ ପାଇଁ ଦେୟ ଆଦେଶ ଉପରେ ସୁବିଧା ବହନ କରିପାରିବ, ଯେପରିକି ଦର୍ଶନ, ସେବା, ରୀତିନୀତି କିମ୍ବା ସମାରୋହ ମନ୍ଦିରର ପ୍ରଥା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ସହିତ

ଅସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ସେବକ, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଧାରକ କିମ୍ବା ସେବକମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ କରାଯାଉଥିବା ଏହିପରି ଦେୟର ଅଂଶ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ତାଙ୍କର କ୍ଷମତା ରହିବ । "ଏହା ପୁନର୍ବାର ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ ଯେ ସେବକମାନଙ୍କ ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର ଏବଂ ପରିଲବ୍ଧ ଏହି ଯଥାସ୍ଥିତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ନାହିଁ, ବରଂ ଅଧିକାରର ନଥି କିମ୍ବା କମିଟିର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବ । ଏହି ତର୍କ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ କ୍ଷମତାତୀତ ଅଟେ କାରଣ ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର ଏବଂ ପରିଲବ୍ଧକୁ ଆଦ୍ୟ ସେବକ ଭାବରେ ନେଇଥାଏ, ଯେଉଁଥିରୁ କିଛି ସମ୍ପତ୍ତି ହୋଇପାରେ, ତେଣୁ ଧାରା 8 ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଅଧିନିୟମରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସଙ୍କେତକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବିଫଳ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଆମେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛୁ ।

ତେବେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଖଣ୍ଡ (1)ର ଧାରା15 କୁ ମନ୍ଦିରର ଧାର୍ମିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରୁଥିବା ଦର୍ଶାଇ ବିଶେଷ ଭାବେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି । ସେହି ଧାରାର ଅବଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଏତେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଜଡିତ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହି ଖଣ୍ଡରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଅଧିକାରର ନଥି ଅନୁଯାୟୀ ସେବା ପୂଜା ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ଦୈନିକ ତଥା ସାମୟିକ ନିତିର ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା କମିଟିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବ । ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଏହି ଖଣ୍ଡକୁ ପଢୁ, ଆମେ ସେଥିରେ ମନ୍ଦିରର ଧାର୍ମିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ କୌଣସି ଅଭିଯାନ ଦେଖୁନାହୁଁ । ଏଥିରେ କେବଳ ଏତିକି କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଅଧିକାରର ନଥି ଅନୁଯାୟୀ ମନ୍ଦିରର ସେବା ପୂଜା ଇତ୍ୟାଦି ସଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା କମିଟିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବ । ସେବା ପୂଜା ଇତ୍ୟାଦିର ସର୍ବଦା ଦୁଇଟି ଦିଗ ରହିଛି । ଗୋଟିଏ ଦିଗ ହେଉଛି ସେବା ପୂଜାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା । ଏହା ଏକ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ । ଅନ୍ୟ ଦିଗଟି ହେଉଛି ଯେ ସାମଗ୍ରୀ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ପରେ, ସେବକ-କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଧର୍ମର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ସେବା ପୂଜା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୀତିନୀତି ପାଳନ କରିବାକୁ ହକଦାର ହୋଇଥାନ୍ତି । ଖଣ୍ଡ (1) ର ଧାରା 15 ର ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିଗ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, ଯାହା ସେବା ପୂଜାର ଧାର୍ମିକ ଦିଗ ଅଟେ; ଏହା ସେବା ପୂଜାର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ଦିଗ ସହିତ ଜଡିତ ଏବଂ ସେବା ପୂଜାର ସଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ କମିଟି ଉପରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ ଅଧିକାରର ନଥି ଅନୁଯାୟୀ । ଯାହାଦ୍ୱାରା କମିଟି ସେବା ପୂଜା ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରିବ ନାହିଁ ଯଦି ଅଧିକାରର ନଥି କହୁଛି ଯେ କିଛି ସାମଗ୍ରୀ ଆବଶ୍ୟକ । ଆମର ସ୍ପଷ୍ଟ ମତ ହେଉଛି ଯେ ଖଣ୍ଡ (1) ସେବାପୂଜାର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ଅଂଶର ଯତ୍ନ ନେବା ପାଇଁ କମିଟି ଉପରେ ଏକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଲାଗୁ କରେ ଏବଂ ଏହାର ଧାର୍ମିକ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପର୍ଶ କରିନଥାଏ ଛାଡିଥାଏ । ଆହୁରି ଏହି ଖଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ କମିଟିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବ ଯେ ଯେଉଁମାନେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ଧାର୍ମିକ ଅଂଶକୁ ପାଳନ କରିବେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପାଳନ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ପୁନଃ ଏକ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ସେବକ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସେବକମାନେ ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି; ଏହା ଧାର୍ମିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରେ ନାହିଁ । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଏହି ଆପତ୍ତି ଯେ ଏହା ମନ୍ଦିରର ଧାର୍ମିକ ବ୍ୟାପାରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ, ଥିବାରୁ ସେଥିପାଇଁ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ବିଫଳ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଧାରାକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରିବା ଯାହା ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରାଯାଇଥିଲା । ମୁଖ୍ୟ ଧାରା 5 ଏବଂ 6 ବ୍ୟତୀତ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏକମାତ୍ର ପରିଚାଳନାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିଲା, ପ୍ରଥମରେ ଧାରା 11 କୁ ଏହିପରି ଆକ୍ରମଣ କରାଯାଇଛି ଯାହା କମିଟିର ବିଘଟନ ଏବଂ ଅଧିକ୍ରମଣ ସହିତ ଜଡିତ । ଥରେ ଧାରା 5 ଏବଂ 6 ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି ଯେ ରାଜାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ କମିଟି ଗଠନ କରିବା ବୈଧ ଏହି ଧାରା ଉପରେ କିପରି ଆକ୍ରମଣ କରାଯାଇପାରିବ ତାହା ଆମେ ବୁଝିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇନାହୁଁ, କାରଣ ଆମେ ବିଚାର କରିଛୁ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳନାକୁ ରାଜାଙ୍କ ଏକମାତ୍ର ନିୟନ୍ତ୍ରଣରୁ କମିଟିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଭାଗ ହେଉଛି ଧାରା 19 । ସେହି ଧାରାରେ ମନ୍ଦିରର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ଅଂଶର ଦୈନନ୍ଦିନ ପ୍ରଶାସନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଜଣେ ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଆମେ ଦେଖିପାରୁ ନାହୁଁ ଯେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା କିପରି ଥରେ ଧାରା 5 ଏବଂ 6 କୁ ଭଲ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇ ତା ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିପାରେ କାରଣ କମିଟିର ଦୈନନ୍ଦିନ ପ୍ରଶାସନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଏହା ଅଧୀନରେ କିଛି ଅଧିକାରୀ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି ଧାରା 21, ଯାହା ପ୍ରଶାସକଙ୍କ କ୍ଷମତା ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସହିତ ଜଡିତ । ପୁନର୍ବାର, ଧାରା 19 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଭଲ, କାରଣ ଧାରା 21 କେବଳ ପ୍ରଶାସକଙ୍କ କ୍ଷମତା ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ସୀମିତ କରିଥାଏ, ଏବଂ ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମସ୍ତ କ୍ଷମତା ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମନ୍ଦିରର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ବ୍ୟାପାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏବଂ ଏହାର ଧାର୍ମିକ ବ୍ୟାପାର ଉପରେ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ନାହିଁ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯିବା ପରେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ କିପରି ଆପତ୍ତି କରାଯାଇପାରିବ ତାହା ଆମେ ଦେଖିପାରୁ ନାହୁଁ । ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଭାଗ ହେଉଛି ଧାରା 21-A । ସେହି ବିଭାଗ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ମନ୍ଦିରର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ପରିଚାଳନା ସହିତ ଜଡିତ କାରଣ ମନ୍ଦିରର ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ପ୍ରଶାସନ ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶାସକଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କ୍ଷମତା ଆବଶ୍ୟକ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଧାରା ଯାହା ଉପରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି ତାହା ହେଉଛି ଧାରା 30, ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । କମିଟିର ନିଯୁକ୍ତି ଭଲ ବୋଲି ଧରାଯିବା ପରେ କମିଟି ଉପରେ ଧାରା 30 ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯେଉଁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଅଧିକୃତ ଅଟନ୍ତି ତାହା କିପରି ଆପତ୍ତି କରାଯାଇପାରିବ ତାହା ଆମେ ଦେଖିପାରୁ ନାହୁଁ । ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଧୀନରେ ଶେଷ ଧାରା ହେଉଛି 30A, ଯାହା ଏକ ଅପରାଧିକ ଅପରାଧ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ଏବଂ ସେବକ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ ଜୋରିମାନା ପାଇଁ ଦାୟୀ କରିଥାଏ । ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହି ଧାରାର ବୈଧତା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । ଯଦି ଏବଂ କେତେବେଳେ ସେହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହି ମାମଲାକୁ ସ୍ଥିର କରାଯାଇପାରିବ ।

ଏହା ଆମକୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26, 27 ଏବଂ 28 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବାଦ ମଧ୍ୟକୁ ଆଣିଛି ଯାହା ଆବେଦନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା । ଆମ ମତରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 27 ଏବଂ 28ର ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ବିଚାର କରାଯାଉଥିବା ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26 (d) ଉପରେ

ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଛି ଯାହା ସାର୍ବଜନୀନ ଶୃଙ୍ଖଳା, ନୈତିକତା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧାର୍ମିକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣସି ବିଭାଗର ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଏହାର ସମ୍ପତ୍ତି ପରିଚାଳନା ଆଦେଶର ଅଧିକାର ରହିବ । ପ୍ରଥମତଃ, ଆବେଦନରେ ଏହା କହିବା ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଆଇନ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି, ସେଥିରେ କେଉଁଠି ମଧ୍ୟ କୌଣସି ସୂଚନା ନଥିଲା ଯେ କେଉଁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମନ୍ଦିର ସହିତ ଜଡିତ ଥିଲା ଏବଂ ମନ୍ଦିରର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କାହାର ଅଧିକାର ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇଛି । ବାସ୍ତବରେ, ଆବେଦନକାରୀ ମନ୍ଦିରର ମାଲିକ ଥିଲେ, ଯାହା ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା, ଏହି ଆଧାରରେ ଏହି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଆବେଦନରେ କୌଣସି ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ଦାବି କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26 (d) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି ଅଧିନିୟମଟି ଭୁଲ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋଲା ନାହିଁ । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ତର୍କ ଥିଲା ଯେ ଭଗବାନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଉପାସକମାନେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧାର୍ମିକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଗଠନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ମନ୍ଦିର ଏବଂ ଏହାର ଅନୁଦାନ ପରିଚାଳନା କରିବାର ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ଅଛି ଏବଂ ଏପରି ପ୍ରଶାସନ କେବଳ ପୁରୀର ରାଜାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ମନ୍ଦିରର ଅଧୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ଅସଂଖ୍ୟ ସେବକଙ୍କ ସହାୟତାରେ ହେବା ଉଚିତ । କିନ୍ତୁ ଯେହେତୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଧାର୍ମିକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଭଗବାନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଉପାସକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପରିଚାଳନାର ଏହି ଅଧିକାରକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମନୋନୀତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଛି, ତେଣୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26 ର ଖଣ୍ଡ (d) ଅନୁଯାୟୀ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିବା ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୋଇଛି । ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ଏହି ତର୍କକୁ ଏହି ବିବାଦ ସହିତ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ମନ୍ଦିର ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ଧର୍ମ କିମ୍ବା ଧାର୍ମିକ ବିଶ୍ୱାସ ସହିତ ଜଡିତ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହା ସମସ୍ତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ଧର୍ମ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ମନ୍ଦିର, ତେଣୁ, ଯେହେତୁ ମନ୍ଦିର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ମନ୍ଦିର ନୁହେଁ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26 ର ଖଣ୍ଡ (d) ର ଉଲଂଘନ ବିଷୟରେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିନଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ଏହି ସମସ୍ତ ତର୍କର ମୂଳଦୁଆ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନରେ ରଖାଯାଇ ନଥିଲା । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଆମେ ଭାବୁଛୁ । ତେବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯାଇ ଏହି ତର୍କକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ମନ୍ଦିର ସମସ୍ତ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଯଦିଓ

ସମସ୍ତ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ତଥାପି ପରିଚାଳନା ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଥାଏ, କାରଣ ପରିଚାଳନା କମିଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହିନ୍ଦୁଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ, ଯଦିଓ ତାହା ଏକ ମନୋନୀତ କମିଟି ଅଟେ । ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆମେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26 (d) ଅନୁଯାୟୀ ଥିବା ତର୍କକୁ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଠାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନାହୁଁ ଏବଂ ଏହାକୁ ଏକମାତ୍ର ଆଧାରରେ ଆଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏପରି କୌଣସି ବିବାଦ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଉତ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଏହି କାରଣରୁ ଆମେ ପାଇଛୁ ଯେ ଏହି ଆବେଦନରେ କୌଣସି ଉତ୍କର୍ଷ ନାହିଁ, ଏବଂ ଏହାକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ଶ୍ରୀ ଜଟାଧାରୀ ସେଠୀ
ଅନୁବାଦକ, ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।